

Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжнародний менеджмент

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів ступеня
вищої освіти

бакалавр

молодший бакалавр,
бакалавр чи магістр

року набору

2019

галузі знань

29 Міжнародні відносини

шифр і назва галузі знань

спеціальності

292 Міжнародні економічні відносини

шифр і найменування спеціальності

освітня програма

Міжнародний бізнес

назва освітньої програми

академічні групи

МБ-19

шифри академічних груп

статус дисципліни

обов'язкова

Харків, 2020 рік

Розробник:

Базалієва Людмила Віталіївна,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат
економічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

_____

підпис

_____ **Л. В. Базалієва**
ініціали та прізвище

Гарант освітньої програми

Базалієва Людмила Віталіївна,
доцент кафедри маркетингу, менеджменту та
торговельного підприємництва, кандидат
економічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий
ступінь, вчене звання повністю

10.09.2020 р.

_____

підпис

_____ **Л. В. Базалієва**
ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
маркетингу, менеджменту та торговельного підприємництва

_____

назва кафедри

протокол від 10.09.2020 р. № 01.

Зав. кафедри

_____

підпис

_____ **Н. В. Попова**
ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 11.09.2020 р. № 01.

Голова методичної комісії

_____

підпис

_____ **Н. В. Ветрова**
ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародний менеджмент» розроблена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» галузі знань 29 «Міжнародні відносини».

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів спеціальних та професійних компетентностей з теорії та методології міжнародного менеджменту, отримання студентами вмінь і навичок реалізації на підприємствах управлінських функцій на закордонних ринках, що забезпечить задоволення потреб іноземних споживачів, підвищить стійкість підприємства у довгостроковій перспективі та економічну ефективність міжнародного бізнесу.

Предметом є закони та закономірності розвитку міжнародних ринкових відносин, методичний та практичний інструментарій менеджменту в міжнародному бізнесі.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях навчальної дисципліни «Основи підприємництва» та є основою для подальшого засвоєння навчальних дисциплін, таких як «Міжнародний бізнес», «Міжнародний маркетинг».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність навчатися та бути сучасно навченим;

ЗК 2. Здатність продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, вміння управляти часом;

ЗК 7. Уміння бути критичним та самокритичним до розуміння чинників, які справляють позитивний чи негативний вплив на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності та мультикультурності та поваги до них;

ЗК 8. Здатність мотивувати та розробляти ефективну систему організації праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу;

ЗК 9. Здатність до ініціювання розробки проектів, мотивації людей, відповідальності, навичок безпекової діяльності; рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально і свідомо;

ЗК 10. Вміння використовувати набуті знання, розуміти предметну область та професію на практиці, бути відкритим до застосування знань з урахуванням конкретних ситуацій;

ЗК 11. Спроможність формалізувати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані управлінські рішення на основі взаємоузгодження суспільних, колективних та індивідуальних інтересів;

ЗК 12. Здатність реагувати на зміни в міжнародному бізнес-середовищі та адаптуватись до них на основі використання новітніх підходів до ведення міжнародного бізнесу; адекватно оцінювати і прогнозувати економічні та соціальні явища, системність у прийнятті обґрунтованих рішень;

фахових компетентностей:

ФК 4. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і макрорівнях та налагоджувати комунікації між ними;

ФК 12. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами;

ФК 13. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності;

програмних результатів навчання:

ПРН 1. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя,

дотримуватися принципів безперервного розвитку та постійного самовдосконалення; прагнути професійного зростання, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін;

ПРН 2. Мислити креативно та критично, володіти навичками самоаналізу, самоменеджменту, самовдосконалення, тайм-менеджменту, критично оцінювати наслідки продукованих ідей;

ПРН 3. Демонструвати абстрактне мислення, застосовувати методології дослідження, аналізу та синтезу, структурно-системного аналізу, систематизувати набуті знання, робити узагальнення і висновки на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу та ресурсів;

ПРН 5. Демонструвати навички письмової та усної комунікації державною та іноземними мовами, фахово використовувати економічну термінологію;

ПРН 6. Розробляти та реалізовувати міжнародні проекти, працювати в проектних групах, мотивувати людей і рухатися до спільної мети, діяти соціально відповідально та свідомо, відстоювати національні інтереси з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин;

ПРН 7. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу;

ПРН 8. Досліджувати та ідентифікувати функціональні області та їх взаємозв'язки, налагоджувати комунікації між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня;

ПРН 11. Спроможність здійснювати діяльність у багатонаціональному середовищі з урахуванням культурологічних особливостей представників бізнес-кіл різних країн; розуміти детермінанти впливу на спілкування з представниками інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності);

ПРН 15. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з урахуванням їх основних форм, зокрема: міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій;

ПРН 20. Формувати додаткові компетентності шляхом самонавчання, участі у тренінгах, сертифікаційних і грантових програмах.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Науково-теоретичні основи міжнародного менеджменту

Сутність менеджменту та його завдання. Підходи до менеджменту організацій: функціональний, процесний. Основні функції менеджменту. Специфіка теорії життєвого циклу компанії. Особливості процесного підходу в менеджменті організацій

Сутність та особливості міжнародного менеджменту. Завдання міжнародного менеджменту та його основні риси.

Основні етапи розвитку міжнародного бізнесу: ера комерції, ера експансії, ера концесій, ера національних держав, ера глобалізації.

Тема 2. Міжнародні компанії та їх роль у міжнародному бізнесі

Найвпливовіші міжнародні організації та напрями їх діяльності у сфері міжнародного бізнесу. Функції ОЕСЗ.

Міжнародні корпорації та міжнародні компанії як основні об'єкти міжнародного менеджменту. Визначення та критерії ТНК. Структурний критерій ТНК, критерій поведінки та критерій результативності. Активи, чистий прибуток і капіталізація підприємства як критерії результативності ТНК.

Тема 3. Середовище міжнародного менеджменту. Кроскультурні особливості в міжнародному бізнесі

Фактори внутрішнього середовища підприємства. Зовнішнє оточення компанії. Особливості середовища міжнародного менеджменту. Методика аналізу зовнішнього оточення PEST-аналіз та його етапи.

Кроскультурний менеджмент і його характеристика. Національні стереотипи. Класифікація ділових культур: чотирифакторна модель ділової культури Г. Хофстеде, підходи Ф.Тромпернааса та Е. Холла. Моделі організаційних культур: моделі організаційних культур Ф. Троменаарса і Ч. Хемпден-Тернера. Національні моделі менеджменту: американська, японська, європейська.

Тема 4. Прийняття управлінських рішень у міжнародних компаніях

Класифікація управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень. Принципи прийняття ефективних рішень.

Особливості управлінських рішень у міжнародному менеджменті. Процес прийняття управлінського рішення в міжнародних компаніях.

Вплив національних культур на прийняття управлінських рішень. Оцінка рівня делегування повноважень.

Тема 5. Планування у міжнародних компаніях

Сутність та особливості стратегічного, тактичного та оперативного планування. Взаємозв'язки планів різних видів.

Цілі міжнародних корпорацій за напрямками: прибутковість, маркетинг, виробництво, фінанси, персонал. Модель стратегічних рішень EPRG (Говард Перлмуттер).

Основні типи стратегій міжнародних компаній: стратегія зростання, стратегія стабільності, стратегія скорочення. Корпоративні стратегії глобальної діяльності компаній: міжнародна, мультиринкова, глобальна, транснаціональна.

Тема 6. Організаційний розвиток міжнародних компаній

Основні типи організаційних структур управління підприємствами: лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична, проектна, ринкова. Основні типи організаційних структур міжнародних компаній – функціональна, географічна, дивізійна, матрична.

Поняття та фактори організаційного розвитку. Види і напрями організаційних перетворень.

Міжнародні стратегічні альянси. Форми міжнародних стратегічних альянсів: горизонтальні, вертикальні, альянси дистрибуції, родинні диверсифіковані альянси, перспективні диверсифіковані альянси.

Тема 7. Управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі

Сутність та мета управління людськими ресурсами підприємства. Особливості управління людськими ресурсами в міжнародних компаніях. Підходи до відбору персоналу: етноцентризм, поліцентризм, геоцентризм, регіоцентризм.

Характеристика підходів до формування мотивації. Форми стимулювання персоналу в міжнародній компанії: матеріальна вигода, компенсація, змішане стимулювання, нематеріальне стимулювання. Мотивація в різних національних моделях менеджменту

Тема 8. Комунікації та лідерство в міжнародних компаніях

Природа та особливості керівництва в міжнародних компаніях. Сфери відповідальності керівника: покращання здібностей і навичок підлеглих, підвищення рівня мотивованості, стандарти і процедури, професійна поведінка в компанії, результати діяльності. Стили управління в міжнародному менеджменті: авторитарний, патерналістський, демократичний.

Сутність, значення та моделі лідерства. Риси ефективного лідера.

Сутність міжнародних ділових комунікацій. Особливості комунікацій в міжнародних компаніях. Види комунікацій (внутрішні та зовнішні) та комунікаційний процес.

4.2. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

Теми дисципліни	Обсяг у годинах																									
	денна форма												заочна форма													
	повна						скорочена						повна						скорочена							
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі					усього	у тому числі						
Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС	Л		СЗ	ПЗ	ЛЗ	СРС			
Тема 1. Науково-теоретичні основи міжнародного менеджменту	24	4		4		16																				
Тема 2. Міжнародні компанії та їх роль у міжнародному бізнесі	18	2		2		14																				
Тема 3. Середовище міжнародного менеджменту. Кроскультурні особливості в міжнародному бізнесі	28	6		6		16																				
Тема 4. Прийняття управлінських рішень у міжнародних компаніях	18	2		2		14																				
Тема 5. Планування у міжнародних компаніях	24	4		4		16																				
Тема 6. Організаційний розвиток міжнародних компаній	24	4		4		16																				
Тема 7. Управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі	20	2		2		16																				
Тема 8. Комунікації та лідерство в міжнародних компаніях	24	4		4		16																				
Курсова робота (проект)																										
Усього годин / кредитів ECTS	180	28		28		124																				

Навчальні матеріали з освітнього компоненту доступні на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=2221>.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Науково-теоретичні основи міжнародного менеджменту

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче.

1. Специфіка теорії життєвого циклу компанії.
2. Особливості процесного підходу в менеджменті організацій.

Тема 2. Міжнародні компанії та їх роль у міжнародному бізнесі

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче.

1. Найвпливовіші міжнародні організації та напрями їх діяльності у сфері міжнародного бізнесу.
2. Функції ОЕСЗ.
3. Активи, чистий прибуток і капіталізація підприємства.

Тема 3. Середовище міжнародного менеджменту. Кроскультурні особливості в міжнародному бізнесі

Передбачено опрацювання питання, яке подано нижче.

1. Фактори внутрішнього середовища підприємства.

Тема 4. Прийняття управлінських рішень у міжнародних компаніях

Передбачено опрацювання питання, яке подано нижче.

1. Методи прийняття управлінських рішень.

Тема 5. Планування у міжнародних компаніях

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче.

1. Особливості стратегічного, тактичного та оперативного планування.
2. Взаємозв'язки планів різних видів.

Тема 6. Організаційний розвиток міжнародних компаній

Передбачено опрацювання питання, яке подано нижче.

1. Основні типи організаційних структур управління підприємств.

Тема 7. Управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче.

1. Сутність та мета управління людськими ресурсами підприємства.
2. Мотивація в різних національних моделях менеджменту.

Тема 8. Комунікації та лідерство в міжнародних компаніях

Передбачено опрацювання питань, які подано нижче.

1. Моделі лідерства.
2. Особливості комунікацій в міжнародних компаніях.

Зміст, порядок виконання та критерії оцінювання самостійної роботи студентів наведено на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=2221>.

Організація самостійної роботи студентів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми оцінювання та схема розподілу балів:

Осінь 2020/2021 н. р.

	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
1	Поточний контроль	60	-
1.1	<i>Тема 1. Науково-теоретичні основи міжнародного менеджменту</i>		
	Опитування за лекційним матеріалом	2	-
	Виконання практичних завдань	2	-
	Виконання завдань для самостійної роботи	1	-
	Тестування на Порталі	2,5	-
1.2	<i>Тема 2. Міжнародні компанії та їх роль у міжнародному бізнесі</i>		
	Опитування за лекційним матеріалом	2	-
	Виконання практичних завдань	2	-
	Виконання завдань для самостійної роботи	1	-
	Тестування на Порталі	2,5	-
1.3	<i>Тема 3. Середовище міжнародного менеджменту. Кроскультурні особливості в міжнародному бізнесі</i>		
	Опитування за лекційним матеріалом	2	-
	Виконання практичних завдань	2	-
	Виконання завдань для самостійної роботи	1	-
	Тестування на Порталі	2,5	-
1.4	<i>Тема 4. Прийняття управлінських рішень у міжнародних компаніях</i>		
	Опитування за лекційним матеріалом	2	-

	Рейтингові оцінки	Макс. бали за формами навчання	
		денна	заочна
	Виконання практичних завдань	2	-
	Виконання завдань для самостійної роботи	1	-
	Тестування на Порталі	2,5	-
1.5	<i>Тема 5. Планування у міжнародних компаніях</i>		
	Опитування за лекційним матеріалом	2	-
	Виконання практичних завдань	2	-
	Виконання завдань для самостійної роботи	1	-
	Тестування на Порталі	2,5	-
1.6	<i>Тема 6. Організаційний розвиток міжнародних компаній</i>		
	Опитування за лекційним матеріалом	2	-
	Виконання практичних завдань	2	-
	Виконання завдань для самостійної роботи	1	-
	Тестування на Порталі	2,5	-
1.7	<i>Тема 7. Управління людськими ресурсами в міжнародному бізнесі</i>		
	Опитування за лекційним матеріалом	2	-
	Виконання практичних завдань	2	-
	Виконання завдань для самостійної роботи	1	-
	Тестування на Порталі	2,5	-
1.8	<i>Тема 8. Комунікації та лідерство в міжнародних компаніях</i>		
	Опитування за лекційним матеріалом	2	-
	Виконання практичних завдань	2	-
	Виконання завдань для самостійної роботи	1	-
	Тестування на Порталі	2,5	-
2	Підсумковий семестровий контроль (письмова екзаменаційна робота)	40	-
2.1	Завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування)	20	-
2.2	Завдання на оцінювання практичних навичок (ситуаційне завдання)	10	-
2.3	Завдання на оцінювання професійних вмінь (творче завдання)	10	-
3	Оцінка з дисципліни	100	-

Під час організації освітнього процесу на Порталі використовуються наступні елементи:

- опитування за лекційним матеріалом: елемент «Урок»;
- виконання практичних завдань: елемент «Завдання»;
- виконання завдань для самостійної роботи: елемент «Завдання»;
- тестування: елемент «Тест».

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за

виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Основні джерела інформації

1. Міжнародний менеджмент : підручник / [М. П. Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська та ін.] ; за загальною редакцією М. П. Бутка. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 412 с.

2. Міжнародний менеджмент: навчальний посібник / Г. Я. Глуха, С. Б. Холод, В. Є. Момот, О. А. Євтушенко. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 72 с.

8.2. Додаткові джерела інформації

3. Deresky H. International Management: Managing Across Borders and Cultures / H. Deresky. – Prentice Hall, 2014. – 586 p.

4. Батченко Л. В. Бізнес-комунікації в міжнародному менеджменті : навчальний посібник / Л. В. Батченко, І. С. Бондар, В. А. Русавська — Київ : Ліра-К, 2017. — 304 с.

5. Бондар О. В. Ситуаційний менеджмент / О. В. Бондар – Київ : Центр навчальної літератури, 2019. – 326 с.

6. Бутко М. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів : навчальний посібник / М. Бутко, С. Шкарлет – Київ : Центр навчальної літератури, 2020 – 528 с.

7. Гуткевич С. О. Міжнародний менеджмент: підручник / С. О. Гуткевич, Г. В. Дмитренко, І. Г. Оніщенко, Ю. М. Сафонов; за ред. д. е. н., проф. Гуткевич С. О. – Київ : Кафедра, 2015. – 535 с.

8. Друкер П. Виклики для менеджменту XXI століття / П. Друкер. – Київ : КМ-Букс, 2020. – 240 с.

9. Мельник Т. М. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства : підручник / Т. М. Мельник, Н. О. Іксарова. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2016. – 456 с.

10. Інтернет-портал для управлінців [Електронний ресурс] . – Режим доступу: [http:// www.menedgement.com.ua](http://www.menedgement.com.ua). – Станом на 09.09.20. – Назва з

екрана.

11. Статистика торгівлі для розвитку міжнародного бізнесу (Trade statistics for international business development) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.trademap.org>. – Станом на 05.09.20. – Назва з екрана.